

«مقاله پژوهشی»

روان‌سنجی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در جانبازان و معلولان ورزشکار استان البرز

حسین پورسلطانی زرنندی*

دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

تاریخ دریافت: 1401/12/23 تاریخ پذیرش: 1402/01/23

Psychometrics of Life Skills Ability Questionnaire in Veterans and Disabled Athletes of Alborz Province

H. Poursoltani Zarandi*

Associate Professor, Department of Sport Management, Payame Noor University, Tehran, Iran

Received: 2023/03/14 Accepted: 2023/04/12

Abstract

The aim of this research was psychometrics evaluation of life skills ability questionnaire in veterans and disabled athletes of Alborz province. The statistical population of this research was made up of the veterans and disabled athletes of Alborz province, from whom 469 questionnaires were collected using available sampling. In order to collect data from Lorcan et al (2021) life skills ability questionnaire, which consists of 43 questions and has the components of teamwork, goal setting, time management, emotional skills, interpersonal communication, social skills, leadership and Problem solving is used. In order to analyze the data, descriptive indices and Cronbach's and Raykov's alpha coefficient statistical tests were used to determine internal consistency and exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were used to determine construct validity in SPSS, LISREL and Stata statistical software. The results showed that the reliability of the life skills ability questionnaire is (0.933). Regarding construct validity and based on the degree of relationships and significance level, all the questions had a significant relationship with the factors and were able to be a good predictor for their component. Also, regarding the relationships of the components with the concept of ability of life skills, the results showed that all eight components could be a good predictor for the concept of ability of life skills. The internal and external validity of the model was confirmed.

Keywords

Questionnaire, Life Skill, Veteran, Disabled, Athlete

چکیده

هدف از انجام این پژوهش روان‌سنجی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در جانبازان و معلولان ورزشکار استان البرز بود. جامعه آماری این پژوهش را جانبازان و معلولان ورزشکار استان البرز تشکیل دادند که از بین آنها تعداد 469 پرسش‌نامه به شیوه نمونه‌گیری در دسترس جمع‌آوری شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی لورکان و همکاران (2021) که مشتمل بر 43 سؤال بوده و دارای مؤلفه‌های کار گروهی، هدف‌گزینی، مدیریت زمان، مهارت عاطفی، ارتباط بین فردی، مهارت اجتماعی، رهبری و حل مسئله است، استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و آزمون‌های آماری ضریب آلفای کرونباخ و رایکوف برای تعیین همسانی درونی و تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین روایی سازه در نرم‌افزارهای آماری SPSS، LISREL و Stata استفاده شد. نتایج نشان داد پایایی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی (0/933) است. در خصوص روایی سازه و بر اساس میزان روابط و سطح معناداری، تمامی سؤالات رابطه معناداری با عامل‌ها داشتند و توانستند پیشگوی خوبی برای مؤلفه خود باشند. همچنین در خصوص روابط مؤلفه‌ها با مفهوم توانایی مهارت‌های زندگی نتایج نشان داد که تمامی هشت مؤلفه توانستند پیشگوی خوبی برای مفهوم توانایی مهارت‌های زندگی باشند. روایی درونی و بیرونی مدل مورد تأیید قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی

پرسش‌نامه، مهارت زندگی، جانباز، معلول، ورزشکار

مقدمه

در طول قرن حاضر رشد فناوری به بالاترین سطح خود در تاریخ بشری خواهد رسید و با خود تحولات بشری و تغییرات خیره کننده‌ای را در ابعاد گوناگون به همراه خواهد آورد، شیوه‌های رویارویی با مسائل موجود و نوظهور، هماهنگی و سازگاری با تغییرات، نحوه ارتباط با دیگران از مسائلی هستند که بیش از پیش در عصر جدید مطرح می‌شوند (موسمن و همکاران¹، 2021). نیازهای زندگی امروز، دگرگونی‌های سریع اجتماعی، تغییر ساختار خانواده‌ها، گسترده و پیچیده‌تر شدن ارتباطات انسانی و هجوم منابع اطلاعاتی انسان‌ها را با چالش‌ها، استرس‌ها و فشارهای پر شمار روبه‌رو کرده است. از سویی دیگر نبود مهارت‌ها و توانایی‌های عاطفی، روانی و اجتماعی با آسیب‌پذیر کردن افراد در رویارویی با مسائل و مشکلات، آنها را در معرض اختلال‌های روانی، اجتماعی و رفتاری قرار می‌دهد که پایداری در برابر آنها نیازمند توانمندی‌های روانی و اجتماعی و نیز پیشگیری از شکل‌گیری رفتارهای آسیب‌رسان به بهداشت روان افراد است (نیشیمورا و ساکورایی²، 2015). پژوهشگران در طی دهه‌های اخیر در بررسی اختلالات رفتاری و انحرافات افراد به این نتیجه رسیده‌اند که بسیاری از اختلالات و آسیب‌ها در ناتوانی افراد در تحلیل صحیح و مناسب از خود و موقعیت خویش، عدم احساس کنترل و کفایت شخصی جهت رویارویی با موقعیت‌های دشوار و عدم آگاهی برای حل مشکلات و مسائل زندگی به شیوه مناسب ریشه دارد. بنابراین با توجه به تغییرات و پیچیدگی‌های روز افزون جامعه و گسترش روابط اجتماعی، آماده‌سازی افراد به خصوص نسل جوان جهت رویارویی با موقعیت‌های دشوار امری ضروری به نظر می‌رسد (حازم و صنعا³، 2020). در حالی که مجموعه توانمندی‌ها و مهارت‌هایی وجود دارند که به فرد امکان مقابله مؤثر با تنش‌های ناشی از مواجهه با محرک‌های تنش‌زا را می‌دهند. گروهی از این مهارت‌ها تحت عنوان مهارت‌های زندگی مفهوم‌سازی شده و در قالب برنامه‌های مختلف آموزش داده شده‌اند. اساس برنامه آموزش مهارت‌های زندگی را می‌توان در پنج حوزه خودآگاهی و همدلی، مقابله با هیجان‌ها و تنبیدی، برقراری ارتباط مؤثر اجتماعی و بین فردی، تفکر خلاق و تفکر نقادانه و

تصمیم‌گیری و حل مسئله خلاصه کرد که هدف از آن ارتقاء سطح بهداشت روانی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی است (مداح و همکاران⁴، 2020).

سازمان جهانی بهداشت مهارت‌های زندگی را مجموعه‌ای از مهارت‌های روانی، اجتماعی و میان فردی تعریف کرده که به افراد کمک می‌کند تا آگاهانه تصمیم بگیرند، مهارت‌های ارتباطی، شناختی و هیجانی خوبی داشته باشند و زندگی سالم و پربراری را همراه با احساس کفایت و رشد شناختی و هیجانی تجربه کنند (یوکی و همکاران⁵، 2023). در واقع مهارت‌های زندگی عبارتند از مجموعه‌ای از توانایی‌ها که زمینه سازگاری و رفتار مثبت و مقید را فراهم می‌آورند. این توانایی‌ها فرد را قادر می‌سازند مسئولیت نقش اجتماعی خود را بپذیرند و بدون لطمه زدن به خود و دیگران، با خواست‌ها، انتظارات و مشکلات روزانه به ویژه در روابط بین فردی، به شکل مؤثری روبه‌رو شود. با این توصیف مهارت‌هایی که به مهارت‌های زندگی موسوم هستند، بی‌شمارند و ماهیت و تعریف آنها نسبت به فرهنگ و موقعیت‌ها تغییر می‌یابد. پژوهشگران تأثیر مثبت مهارت‌های زندگی را در استفاده از ظرفیت‌ها و کنش‌های هوش، پیشگیری از رفتارهای خشونت‌آمیز، تقویت کیفیت زندگی و رضایتمندی مورد تأکید قرار داده‌اند. نتایج مطالعات پژوهشگران رابطه مهارت‌های زندگی را با رضایتمندی و کیفیت زندگی مثبت ارزشیابی کرده‌اند و به طور کلی امنیت محیط خانواده‌ها را با فراگیری مهارت‌های زندگی می‌توان افزایش داد (شیبوکورا و همکاران⁶، 2018). ورزش زمینه‌ای است که در آن جوانان می‌توانند مهارت‌های عملکردی را بیاموزند که می‌تواند در بیشتر جنبه‌های زندگی استفاده شود. این مهارت‌های عملکردی اغلب توسط محققان رشته روان‌شناسی ورزشی به عنوان مهارت‌های زندگی نامیده می‌شود. در طول سه دهه گذشته محققان متعددی برنامه‌هایی را در زمینه ورزش و فعالیت بدنی برای ارتقاء و توسعه مهارت‌های زندگی در جوانان ایجاد، اجرا و ارزشیابی کرده‌اند (آرگنیس و همکاران⁷، 2022). بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند که مهارت‌های زندگی را می‌توان از طریق شرکت در ورزش‌های رقابتی توسعه و افزایش داد (یورگنسن و همکاران،

4. Maddah et al

5. Yuki et al

6. Shibukura et al

7. Argenis et al

1. Mossman, et al

2. Nishimura & Sakurai

3. Hazem & Sanaa

همکاران (2022) در پژوهشی دریافت که آموزش مهارت‌های زندگی باعث افزایش خودکارآمدی، خطرپذیری و کاهش استرس و رفتارهای پرخطر می‌شود. منگ و همکاران (2020) نشان داد که خودتنظیمی به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهارت زندگی در کاهش اضطراب مؤثر است. به نظر می‌رسد که توسعه و آموزش مهارت‌های زندگی در ایجاد و افزایش توانمندی‌هایی مانند تصمیم‌گیری، ایجاد انگیزه در خود، پذیرش مسئولیت، ارتباط مثبت با دیگران، ایجاد عزت نفس جوانان مؤثر باشد. بنابراین آموزش مهارت‌های زندگی به جوانان کمک می‌کند تا تصمیم مناسبی را در موقعیت‌های مختلف اتخاذ نماید و از طرفی رشد مهارت‌های زندگی از طریق یادگیری را می‌توان زیر بنای پیشگیری از مشکلات روانی و اجتماعی جوانان دانست و لذا آموزش مهارت‌های زندگی ضروری بوده و لزوم برنامه‌ریزی جهت اجرای آن اهمیت ویژه‌ای دارد. در این راستا لورکان و جاستین (2017) در پژوهشی پایایی تمامی مؤلفه‌های هشت گانه مهارت‌های زندگی را بالاتر از حد نصاب 0/70 گزارش کردند. همچنین برازندگی مدل مهارت‌های زندگی را با استفاده از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید قرار دادند. باقاول و چادهاری (2019) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که با آموزش مهارت‌های زندگی سطح مهارت‌های ارتباط، عزت نفس و تصمیم‌گیری افزایش می‌یابد. لورکان و همکاران (2021) در پژوهشی بر روی دانشجویان دانشگاه ضمن تأیید ساختار هشت عاملی پرسش‌نامه توانایی‌های مهارت‌های زندگی مقادیر ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی را در حد قابل قبول گزارش کردند. همچنین روایی واگرا و همگرا مدل ارائه شده تأیید و از طرفی دیگر شاخص‌های برازندگی نشان دادند که برازش مدل مورد تأیید است. دیانا و همکاران (2023) در پژوهشی با بررسی 1200 دانشجو در لبنان پایایی کل مقیاس را 0/95 و تمامی هشت مؤلفه را بین 0/68 تا 0/91 گزارش کردند. همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان از برازش مطلوب مدل ارائه شده بود. یافته‌های حاصل از پژوهش آرگنيس و همکاران (2022) با عنوان اعتبارسنجی مقیاس توانایی مهارت‌های زندگی در دانشجویان مکزیکی حاکی از آن بود که ساختار هشت عاملی (کار تیمی، هدف‌گذاری، مدیریت زمان، مهارت‌های عاطفی، ارتباط، مهارت‌های اجتماعی، رهبری، حل مسئله و تصمیم‌گیری) را مورد تأیید قرار دادند. بیلیر (2022) با بررسی 350 کودک پایایی مقیاس مهارت‌های زندگی برای کودکان را 0/98 گزارش دادند.

2020). مهارت‌های زندگی، شایستگی‌های فردی و اجتماعی هستند که به‌عنوان پایه‌ای برای شایستگی‌های روانی-اجتماعی عمل می‌کنند که نقش مهمی در ارتقای سلامت از نظر بهزیستی جسمی، روانی و اجتماعی دارند و به عنوان «توانایی برای رفتار سازگارانه و مثبت که افراد را قادر می‌سازد به طور مؤثر با خواسته‌ها و چالش‌های زندگی روزمره برخورد کنند» تعریف می‌شود (مارسولیر و همکاران¹، 2020). امروزه در حوزه بخش‌های رقابتی از جمله ورزش، افراد می‌بایست همواره مهارت‌های زندگی خود را توسعه داده تا برای مقابله با چالش‌های روزمره زندگی آماده گردند (گولد و کارسون²، 2010). بنا بر عقیده گلد و همکاران (2012) فعالیت‌های ورزشی به عنوان محبوب‌ترین فعالیت برای اوقات فراغت جوانان، ساختاری مناسب برای رشد مهارت‌های فردی در نظر می‌گیرد و از طریق ورزش افراد قادر به رشد مهارت‌های گروهی، مدیریت زمان، مهارت‌های اجتماعی و تصمیم‌گیری هستند. سازمان جهانی بهداشت بیان می‌دارد که نوجوانان برای تأمین سلامت آینده خود باید به توسعه مهارت‌های زندگی از قبیل ارتباطات، رهبری، کار گروهی و غیره بپردازند. در این راستا مهارت‌های زندگی را می‌توان از طریق انجام فعالیت‌های مختلفی از قبیل ورزش، موسیقی و غیره افزایش داد (نوزاوا و اوتانی³، 2019). پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که ورزش بزرگ‌ترین منبع تأثیرگذار بر فعالیت‌های مهم شناخته شده است که از آن به عنوان یک محرک برای جنبه‌های اجتماعی، تعاملی و عاطفی استفاده می‌گردد (هالت و همکاران⁴، 2017). لذا ورزش می‌تواند به عنوان یک جنبه کلیدی مثبت به توسعه مهارت‌های زندگی ورزشکاران بپردازد (جونز و همکاران⁵، 2011) بر طبق نظر مورین و همکاران (2016) نیازهای سه گانه اساسی مانند استقلال، شایستگی و وابستگی به عنوان بخشی از مکانیسم‌های روان‌شناختی درونی می‌تواند در همه برنامه‌های مهارت‌های زندگی به توسعه شخصی کمک نماید. نورا و همکاران (2023) اذعان داشتند که ورزش به عنوان محبوب‌ترین فعالیت فراغتی برای جوانان محسوب می‌شود که می‌توان از آن به عنوان ایده‌آل‌ترین شاخص توسعه مهارت‌های زندگی استفاده کرد. یامادا و

1. Marsollier et al
2. Gould & Carson
3. Nozawa & Otani
4. Holt et al
5. Jones et al

از پیشنهاد جولوس (2010) و چو، شائو و وانگ (2008) استفاده گردید. بنابراین تعداد 500 پرسش‌نامه به صورت غیر تصادفی از نوع در دسترس توزیع شد و در نهایت تعداد 469 پرسش‌نامه جهت تحلیل‌های آماری مناسب تشخیص داده شد.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی لورکان و همکاران (2021) که مشتمل بر 43 سؤال بوده و دارای هشت مؤلفه کار گروهی (سؤال‌های 1 تا 7)، هدف‌گزینی (سؤال‌های 8 تا 14)، مدیریت زمان (سؤال‌های 15 تا 18)، مهارت‌های عاطفی (سؤال‌های 19 تا 22)، ارتباط بین فردی (سؤال‌های 23 تا 26)، مهارت اجتماعی (سؤال‌های 27 تا 31)، رهبری (سؤال‌های 32 تا 39) و حل مسئله (سؤال‌های 40 تا 43) است استفاده شد. پرسش‌نامه از نوع پاسخ بسته بوده و مقیاس اندازه‌گیری سؤال‌ها لیکرت است. سؤال‌ها پنج گزینه‌ای و شامل گزینه‌های کاملاً مخالف، مخالف، بدون نظر، موافق و کاملاً موافق و روش امتیاز‌گذاری به ترتیب 1 تا 5 است.

روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه با استفاده از روش استاندارد ترجمه - باز ترجمه تعیین گردید. بدین صورت که ابتدا پرسش‌نامه توسط متخصصین زبان انگلیسی به فارسی ترجمه و بعد از آن دوباره به انگلیسی برگردانده شد. سپس با تطبیق متون ترجمه شده و متن اصلی، پرسش‌نامه نهایی تدوین و برای بررسی روایی محتوایی یا ضریب روایی محتوایی² به روش لاوشه³ (پیشنهاد اونوگیزی و همکاران) از تعداد 12 کارشناس خواسته شد تا در خصوص سؤالات نظر بدهند. مقادیر به‌دست آمده بالای حد معیار (0/56) بود و روایی محتوایی با مقدار 0/78 تأیید گردید.

به منظور توصیف آماری داده‌ها از شاخص‌های توصیفی و به منظور تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های تحقیق از آزمون آلفای کرونباخ برای تعیین همسانی درونی پرسش‌نامه و خرده مقیاس‌ها (مؤلفه‌ها)، تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری بر اساس میزان رابطه و T-Value برای تعیین روایی سازه⁴ پرسش‌نامه استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای

با توجه به رشد انجام پژوهش‌های در این زمینه و با توجه به اهمیت موضوع توانایی مهارت‌های زندگی در حوزه ورزش، متأسفانه تأکید کمی برای ساخت ابزار مناسب برای اندازه‌گیری توانایی‌های مهارت‌های زندگی به طور خاص برای استفاده در ورزش شده است. در پژوهش‌هایی که قبلاً در زمینه ورزش صورت گرفته است، پژوهشگران مهارت‌های زندگی ورزشکاران را با استفاده از مقیاس حوزه‌های دیگر اندازه‌گیری کرده‌اند. این پژوهشگران با استفاده از تطبیق آن مقیاس‌ها و سازگاری آن با محیط ورزش به انجام پژوهش می‌پرداختند. ارائه این پرسش‌نامه امکان ارزشیابی بیشتر روند رشد مهارت‌های زندگی از طریق فعالیت‌های ورزشی و ایجاد شرایط مناسب برای انجام پژوهش‌های نظری مرتبط با پیش‌نیازها و نتایج رشد این مهارت‌ها را در اختیار سایر پژوهشگران قرار می‌دهد. با توجه به مطالب بیان شده و ضرورت توجه به امر توانایی‌های مهارت‌های زندگی در بین جانبازان و معلولان ورزشکار، در این پژوهش پژوهشگر به دنبال پاسخ به این سؤال است آیا پرسش‌نامه توانایی‌های مهارت‌های زندگی در جانبازان و معلولان ورزشکار از روایی و پایایی مطلوبی برخوردار است؟ از طریق پاسخگویی به این سؤال می‌توان به حدود درک افراد از روند رشد هشت مهارت از طریق فعالیت‌های ورزشی دست یافت و برنامه‌ریزی‌های متناسب با آن را طراحی کرد.

روش پژوهش

با توجه به اینکه هدف این پژوهش هنجاریابی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در جامعه جانبازان و معلولان ورزشکار بود، از این رو، پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و به طور مشخص متکی بر مدل معادلات ساختاری¹ (SEM) مبتنی بر کوواریانس است که به صورت میدانی اجرا شده است.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه جانبازان و معلولان ورزشکار استان البرز تشکیل می‌دادند. به منظور تعیین تعداد نمونه مورد نیاز و انجام تحلیل عاملی اکتشافی (چارلز اسپیرمن در سال 1904)؛ از پیشنهاد نانالی و اوریت نسبت 10 آزمودنی به 1 متغیر و توصیه گیلفورد (رعایت حداقل حجم نمونه 200 آزمودنی) کمک گرفته شد. ضمناً برای جلوگیری از افت نمونه،

2. Content Validity Ratio (CVR)

3. Lawshe

4. Construct Validity

1. Structural Equation Model

با توجه به نتایج جدول 1، مقدار آزمون کیسر می‌یر و اوکلین 0/730 به دست آمد که نشان می‌دهد حجم نمونه برای انجام تحلیل عاملی مناسب است. همچنین مقدار آزمون کروییت بارتلت ($X^2=29790/68$ ، $P<0/001$) معنادار بوده که مشخص می‌شود بین سؤالات همبستگی لازم وجود دارد و نشان دهنده تأمین شرایط لازم برای انجام تحلیل عاملی در این مطالعه است.

با توجه به نتایج جدول 2، در ستون «واریانس عامل مشترک»، اعداد درج شده نشان دهنده همبستگی با عامل است. در تحقیق حاضر ملاک پذیرش بر مبنای 0/5 تعیین گردید. لذا بر این اساس سؤالات پرسش‌نامه پژوهش دارای بار عاملی مناسبی بودند.

جدول 3 مقادیر ویژه، واریانس مؤلفه‌ها و درصد واریانس تجمعی آنها را نشان می‌دهد. توان پیشگویی این مدل بر اساس مجموع درصد واریانس تجمعی مؤلفه‌ها برابر با 61/87 درصد است. جدول 4 در تحلیل عاملی اکتشافی مرحله دوم مقادیر ویژه، واریانس مؤلفه‌ها و درصد واریانس تجمعی و پیشگویی این مدل بر اساس درصد واریانس تجمعی هر یک از مؤلفه‌ها را نشان می‌دهد.

جدول 1. نتایج آزمون بارتلت و کیسر-می‌یر و اوکلین

مقدار	پیش فرض
0/730	آزمون KMO
29790/68	مقدار مجذور کای
903	درجه آزادی
0/001	سطح معناداری

آماری (SPSS) و (LISREL) و (Stata) در سطح معناداری $P \leq 0/05$ انجام گردید.

یافته‌ها

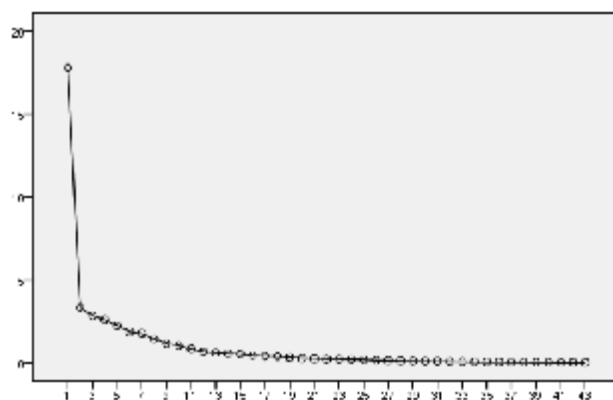
یافته‌های توصیفی نشان داد که از مجموع 469 جانباز و معلول ورزشکار استان البرز که در این پژوهش مشارکت کرده و به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند، 333 نفر معادل (71%/1) مرد و 136 نفر معادل (28%/9) زن بودند. در خصوص میزان تحصیلات ورزشکاران جانباز و معلول نیز نتایج حاکی از آن بود که 46 نفر معادل (9/8 درصد) دیپلم، 139 نفر معادل (29/6%) دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم، 195 نفر معادل (41/5%) لیسانس و 89 نفر معادل (18%/9) دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس بودند.

جدول 2. اشتراک‌های سؤالات ابزار پژوهش

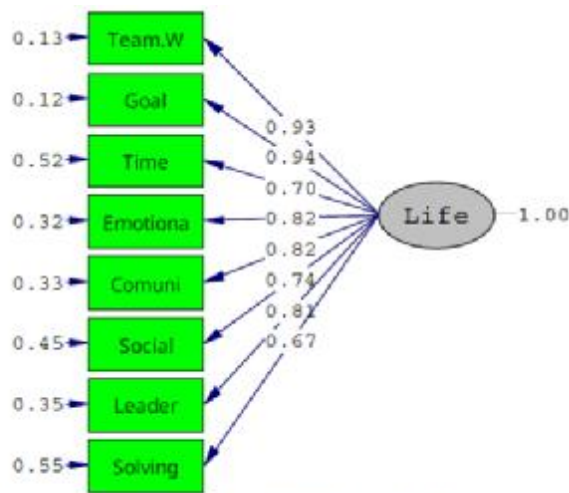
ردیف	سؤالات	برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر	واریانس عامل مشترک	ردیف	سؤالات	برآورد اولیه میزان اشتراک هر متغیر	واریانس عامل مشترک
1	سؤال 1	1	0/806	23	سؤال 23	1	0/774
2	سؤال 2	1	0/776	24	سؤال 24	1	0/797
3	سؤال 3	1	0/940	25	سؤال 25	1	0/784
4	سؤال 4	1	0/863	26	سؤال 26	1	0/910
5	سؤال 5	1	0/889	27	سؤال 27	1	0/777
6	سؤال 6	1	0/619	28	سؤال 28	1	0/894
7	سؤال 7	1	0/902	29	سؤال 29	1	0/907
8	سؤال 8	1	0/810	30	سؤال 30	1	0/882
9	سؤال 9	1	0/820	31	سؤال 31	1	0/782
10	سؤال 10	1	0/797	32	سؤال 32	1	0/849
11	سؤال 11	1	0/840	33	سؤال 33	1	0/823
12	سؤال 12	1	0/867	34	سؤال 34	1	0/843
13	سؤال 13	1	0/818	35	سؤال 35	1	0/863
14	سؤال 14	1	0/779	36	سؤال 36	1	0/901
15	سؤال 15	1	0/875	37	سؤال 37	1	0/840
16	سؤال 16	1	0/851	38	سؤال 38	1	0/792
17	سؤال 17	1	0/829	39	سؤال 39	1	0/885
18	سؤال 18	1	0/907	40	سؤال 40	1	0/855
19	سؤال 19	1	0/880	41	سؤال 41	1	0/844
20	سؤال 20	1	0/826	42	سؤال 42	1	0/909
21	سؤال 21	1	0/815	43	سؤال 43	1	0/675
22	سؤال 22	1	0/920				

جدول 3. تحلیل مؤلفه‌ها همراه با چرخش واریماکس در مورد بار عاملی سؤالات

ردیف	سؤالات	کار گروهی	هدف‌گذاری	مدیریت زمان	مهارت عاطفی	ارتباط بین فردی	مهارت اجتماعی	رهبری	حل مسئله
1	سؤال 1	0/708							
2	سؤال 2	0/580							
3	سؤال 3	0/730							
4	سؤال 4	0/515							
5	سؤال 5	0/624							
6	سؤال 6	0/527							
7	سؤال 7	0/670							
8	سؤال 8		0/782						
9	سؤال 9		0/665						
10	سؤال 10		0/690						
11	سؤال 11		0/555						
12	سؤال 12		0/501						
13	سؤال 13		0/580						
14	سؤال 14		0/771						
15	سؤال 15			0/695					
16	سؤال 16			0/808					
17	سؤال 17			0/510					
18	سؤال 18			0/598					
19	سؤال 19				0/576				
20	سؤال 20				0/503				
21	سؤال 21				0/819				
22	سؤال 22				0/552				
23	سؤال 23					0/822			
24	سؤال 24					0/584			
25	سؤال 25					0/657			
26	سؤال 26					0/862			
27	سؤال 27						0/847		
28	سؤال 28						0/682		
29	سؤال 29						0/806		
30	سؤال 30						0/880		
31	سؤال 31						0/517		
32	سؤال 32							0/556	
33	سؤال 33							0/689	
34	سؤال 34							0/518	
35	سؤال 35							0/575	
36	سؤال 36							0/905	
37	سؤال 37							0/813	
38	سؤال 38							0/662	
39	سؤال 39							0/544	
40	سؤال 40								0/585
41	سؤال 41								0/587
42	سؤال 42								0/674
43	سؤال 43								0/745
	درصد واریانس	2/69	4/09	5/31	7/18	8/03	10/57	11/75	12/25
	درصد واریانس تجمعی	61/87							

شکل 1. کردار سنگریزه

Chi-Square=103.08, df=28, P-value=0.00000, RMSEA=0.081

شکل 2. مدل ساختاری پرسش‌نامه در حالت استاندارد

رابطه بین هر مؤلفه با مقیاس توانایی مهارت‌های زندگی مورد تأیید است.

جدول 4. بررسی سهم واریانس هر یک از مؤلفه‌ها

ردیف	نام مؤلفه	درصد واریانس	مربعیات بارهای استخراج شده	درصد واریانس تجمعی
1	کار گروهی	2/69	2/69	2/69
2	هدف‌گذاری	4/09	4/09	6/78
3	مدیریت زمان	5/31	5/31	12/09
4	مهارت عاطفی	7/18	7/18	19/27
5	ارتباط بین	8/03	8/03	27/3
6	مهارت اجتماعی	10/57	10/57	37/87
7	رهبری	11/75	11/75	49/62
8	حل مسئله	12/25	12/25	61/87

با توجه به نتایج جدول 5، مشخص می‌شود که تمامی رابطه‌های سؤالات (1 تا 7) با مؤلفه کار گروهی، سؤالات (8 تا 14) با مؤلفه هدف‌گذاری، سؤالات (15 تا 18) با مؤلفه مدیریت زمان، سؤالات (19 تا 22) با مؤلفه مهارت عاطفی، سؤالات (23 تا 26) با مؤلفه ارتباط بین فردی، سؤالات (27 تا 31) با مؤلفه مهارت اجتماعی، سؤالات (32 تا 39) با مؤلفه رهبری و سؤالات (40 تا 43) با مؤلفه حل مسئله معنادار است. بر اساس میزان رابطه و T-Value، مؤلفه‌های هشت گانه با مفهوم توانایی مهارت‌های زندگی قید شده در جدول 6 و شکل 2 و 3، مشخص می‌شود که تمامی رابطه‌ها دال بر

جدول 5. ارتباط بین شاخص‌های با مؤلفه‌های پرسش‌نامه توانایی‌های مهارت‌های زندگی

ردیف	شاخص‌ها	مؤلفه	بار عاملی	ضریب تعیین	T Value	نتیجه
1	پذیرش نظرات و پیشنهادات دیگران برای رشد و ارتقا		0/81	0/66	21/25	تأیید
2	کمک به ایجاد روحیه گروهی		0/59	0/35	13/81	تأیید
3	فعالیت مناسب در گروه یا تیم		0/89	0/80	24/73	تأیید
4	پیشنهاد مناسب به هم‌گروهی‌ها به منظور ارتقای عملکرد آنها	کار گروهی	0/84	0/71	22/47	تأیید
5	کمک به اعضای دیگر گروه در انجام فعالیت‌ها		0/90	0/81	25/06	تأیید
6	تعبیر روش‌های فردی در جهت پیشرفت گروه یا تیم		0/63	0/39	14/93	تأیید
7	همکاری با سایر اعضا در جهت رشد و منافع گروه		0/90	0/80	24/81	تأیید
8	تعیین اهداف در جهت تمرکز بر پیشرفت و رشد		0/70	0/49	16/09	تأیید
9	تعیین اهداف چالش‌پذیر		0/61	0/37	14/36	تأیید
10	بررسی روند پیشرفت در جهت کسب اهداف		0/63	0/39	14/91	تأیید
11	تعیین اهداف کوتاه مدت در جهت کسب اهداف بلندمدت	هدف‌گذاری	0/71	0/49	16/22	تأیید
12	پایداری در اهداف		0/82	0/66	21/06	تأیید
13	تعیین اهداف به منظور تمرین و آمادگی		0/67	0/21	15/28	تأیید
14	تعیین اهداف خاص و هدفمند		0/89	0/34	24/48	تأیید
15	مدیریت زمان به صورت مناسب		0/82	0/68	20/21	تأیید
16	ارزیابی مدت زمان سپری شده در فعالیت‌های مختلف	مدیریت زمان	0/60	0/36	13/36	تأیید
17	بررسی و کنترل زمان شخصی		0/71	0/50	16/53	تأیید
18	تعیین اهداف به منظور استفاده بهینه از زمان		0/75	0/30	18/01	تأیید
19	آگاهی از روش‌های رفتاری متفاوت در زمان بروز احساسات		0/72	0/52	17/31	تأیید
20	توجه به احساسات دیگران	مهارت عاطفی	0/71	0/51	17/17	تأیید
21	کمک به افراد برای بهره‌گیری از احساسات جهت حفظ تمرکز		0/68	0/47	16/02	تأیید
22	کمک به افراد برای کنترل احساسات در شرایط نامناسب		0/87	0/75	22/75	تأیید
23	بیان سخنان به صورت واضح و بدون ابهام		0/80	0/16	20/72	تأیید
24	توجه به سخنان شخص مقابل	ارتباطات بین فردی	0/66	0/44	15/54	تأیید
25	توجه به حرکات افراد (ارتباط غیر کلامی)		0/77	0/59	18/71	تأیید
26	برقراری ارتباط با دیگران به شیوه مناسب		0/83	0/19	21/64	تأیید
27	تعامل در ساختارهای اجتماعی مختلف		0/75	0/30	18/26	تأیید
28	حفظ روابط دوستانه		0/91	0/83	26/47	تأیید
29	اقدام به برقراری ارتباط از طریق مکالمه	مهارت اجتماعی	0/54	0/29	12/06	تأیید
30	همکاری در فعالیت‌های گروهی		0/88	0/23	23/65	تأیید
31	کمک به دیگران حتی در صورت عدم درخواست از طرف آنها		0/77	0/60	19/13	تأیید
32	تعیین معیارهای بسیار بالا برای گروه		0/94	0/19	27/50	تأیید
33	توانایی ایجاد انگیزه در دیگران		0/86	0/30	22/17	تأیید
34	کمک به سایرین در جهت حل مشکلات عملکردی آنها		0/74	0/54	17/93	تأیید
35	الگوی مناسبی بودن برای سایر اعضا	رهبری	0/60	0/36	13/81	تأیید
36	تعیین فعالیت‌های گروهی برای اعضای گروه یا تیم		0/64	0/30	15/19	تأیید
37	تشخیص و توجه به موفقیت سایرین		0/70	0/36	16/1	تأیید
38	ایجاد تاثیر مثبت بر اعضای گروه		0/59	0/34	13/34	تأیید
39	توجه به نظر اعضای هر گروه		0/89	0/79	23/82	تأیید
40	در نظرگیری کامل یک مسئله		0/64	0/41	15/1	تأیید
41	ارائه حداکثر تعداد راه حل برای یک مسئله		0/53	0/28	11/95	تأیید
42	مقایسه راه حل‌های ارائه شده و انتخاب مناسب‌ترین آنها	تصمیم‌گیری	0/97	0/95	26/73	تأیید
43	ارزیابی و بررسی نهایی راه حل انتخاب شده برای حل مسئله		0/78	0/23	18/8	تأیید

جدول 6. رابطه بین مؤلفه‌ها با مفهوم مقیاس توانایی مهارت‌های

ردیف	مؤلفه‌ها	زندگی		
		بار ضریب Value	مفهوم	نتیجه
1	کار گروهی	0/93	0/87	26/56
2	هدف‌گذاری	0/94	0/88	26/88
3	مدیریت زمان	0/70	0/48	17/03
4	مهارت عاطفی	0/82	0/68	21/65
5	ارتباط بین فردی زندگی	0/82	0/67	21/5
6	مهارت اجتماعی	0/74	0/55	18/63
7	رهبری	0/81	0/65	21/06
8	حل مسئله	0/67	0/45	16/32

جدول 7. نتایج روایی همگرا و پایایی پرسش‌نامه توانایی

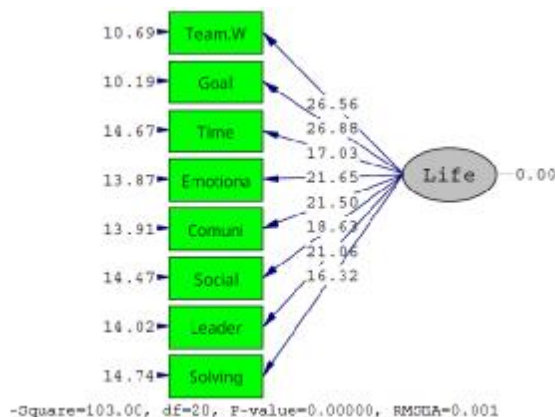
ردیف	متغیرها	مهارت‌های زندگی		
		تعداد واریانس مستخرج پایایی ضریب	سؤال‌ها	از سازه‌ها ترکیبی آلفا
1	کار گروهی	7	0/645	0/825
2	هدف‌گذاری	7	0/525	0/822
3	مدیریت زمان	4	0/524	0/764
4	مهارت عاطفی	4	0/560	0/834
5	ارتباط بین فردی	4	0/589	0/747
6	مهارت اجتماعی	5	0/609	0/801
7	رهبری	8	0/571	0/831
8	حل مسئله	4	0/559	0/763

با توجه به نتایج جدول 8 و جذر واریانس‌های به دست آمده برای هر مؤلفه مشاهده می‌گردد که از تمامی روابط موجود بزرگ‌تر هستند و لذا می‌توان بیان داشت که روایی واگرایی پرسش‌نامه‌ها مورد تأیید است.

همچنین نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که پایایی پرسش‌نامه به روش ضریب آلفای کرونباخ 0/933، آلفای استاندارد شده 0/936، به روش امگا 0/922، به روش رایکوف 0/943 و تتای تریبی 0/949 نیز هست.

آزمون خوبی (نیکویی) برازش

در آزمون خوبی برازش تناسب مجموع داده‌ها بررسی می‌شود که با توجه به نتایج جدول 9، نسبت χ^2 به df (3/68) و ریشه میانگین مجذور خطای تقریبی (RMSEA) که برابر 0/081 است، بنابراین مدل تحلیل عاملی از برازش لازم برخوردار است. همچنین شاخص‌های $CFI=1/00$ ، $AGFI=0/93$ ، $RMR=0/029$ ، $NFI=1/00$ و $GFI=0/94$ برازش مدل را تأیید کردند. در مجموع از هفت شاخص ذکر شده تناسب مدل را تأیید کردند، بنابراین مدل توانایی مهارت‌های زندگی از لحاظ شاخص‌های برازش مناسب است و تمامی 43 سؤال و هشت مؤلفه مطرح شده می‌توانند در مدل توانایی مهارت‌های زندگی نیز مجتمع شوند.

شکل 3. مدل ساختاری پرسش‌نامه در حالت معناداری

فورنل و لارکر (1981) ملاک واریانس مستخرج از سازه‌ها (AVE) را 0/50 و مگنر و همکاران (1996) ملاک را بالای 0/40 در نظر می‌گیرند. با توجه به نتایج جدول 7 مشخص می‌شود که واریانس مستخرج از سازه‌ها برای همه مؤلفه‌ها قابل قبول است. همچنین پایایی ترکیبی (ضریب دیلون - گلدشتاین: CR) و ضریب آلفای کرونباخ با توجه به ملاک 0/70 برای تمامی مؤلفه‌ها مورد تأیید بود. در نتیجه روایی همگرایی و پایایی مدل قابل قبول است.

جدول 8. روایی و اگر پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی

مؤلفه‌ها	کار گروهی	هدف‌گذاری	مدیریت زمان	مهارت عاطفی	ارتباط بین فردی	مهارت اجتماعی	رهبری	حل مسئله
کار گروهی	0/803							
هدف‌گذاری	0/701	0/724						
مدیریت زمان	0/624	0/625	0/723					
مهارت عاطفی	0/691	0/640	0/73	0/748				
ارتباط بین فردی	0/605	0/716	0/471	0/735	0/767			
مهارت اجتماعی	0/675	0/702	0/532	0/572	0/676	0/780		
رهبری	0/506	0/677	0/590	0/746	0/645	0/592	0/755	
حل مسئله	0/618	0/670	0/532	0/501	0/515	0/463	0/607	0/747

جدول 9. مقادیر شاخص‌های آزمون خوبی برازش

متغیر	χ^2 / df	RMSEA	AGFI	CFI	RMR	NFI	GFI
مهارت زندگی	3/68	0/081	0/93	1/00	0/029	1/00	0/94

بحث و نتیجه‌گیری

بدون دسترسی به پرسش‌نامه استاندارد به منظور بررسی و ارزشیابی جامع حدود رشد توانایی مهارت‌های زندگی و فردی افراد از طریق فعالیت‌های ورزشی، پژوهشگران قادر به بررسی و تغییر نظریات، ساختارها، و طرح‌های توصیف‌گر و پیش‌بینی‌کننده رشد افراد، نخواهند بود. به علاوه، رشد برنامه‌ها و ارزشیابی‌های نظری نیز به صورت محدود باقی می‌ماند. بنابراین با توجه به افزایش پژوهش‌های انجام شده در حوزه ورزشکاران؛ نبود یک ابزار اندازه‌گیری مناسب و معتبر به منظور بررسی میزان توانایی مهارت‌های زندگی که قابلیت اطمینان و اعتبار قابل قبولی داشته باشد، مهم است؛ لذا هدف از انجام این پژوهش روان‌سنجی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در جانبازان و معلولان ورزشکار استان البرز بود که شاخص‌ها و مؤلفه‌هایی قابل اعتماد و معتبر داشته باشد. ارائه این پرسش‌نامه امکان ارزشیابی بیشتر روند رشد مهارت‌های جانبازان و معلولان از طریق فعالیت‌های ورزشی و ایجاد شرایط مناسب برای انجام پژوهش‌های نظری مرتبط با پیش‌نیازها و نتایج رشد این مهارت‌ها را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد. در این راستا بورنز (1999) معتقد است از آنجا که اساس و مبنای انجام هر پژوهشی استفاده از ابزارهای اندازه‌گیری معتبر و پایا است و توضیح و تفسیر نتایج پژوهش به اعتبار ابزار به کار

گرفته شده بستگی دارد، لذا پژوهشگران باید از اعتبار پرسش‌نامه مطمئن باشند. مهم‌ترین بخش در تعیین روایی پرسش‌نامه‌های با زمینه فرهنگی متفاوت، تعیین روایی سازه پرسش‌نامه بوده که در این حوزه تحلیل عاملی تأییدی بهترین ابزار در این مرحله است. بر طبق گفته باربارا و ویلیام (2005) در تحلیل عاملی تأییدی، الگوهای نظری خاصی با هم مقایسه شده و در واقع یک روش مفید و سودمند برای بازنگری ابزارهای مناسب جهت انجام تحقیقات است. در این پژوهش برای تعیین روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی از روش استاندارد ترجمه و باز ترجمه و همچنین استفاده از نظر متخصصان استفاده شد و در نهایت پس از انجام اصلاحات پیشنهادی، پرسش‌نامه نهایی تدوین گردید. بانویل و همکاران (2000) اذعان دارند که این روش برای استفاده از ابزارهای خارجی با بستر فرهنگی متفاوت، روشی مناسب و قابل قبول است.

در تعیین پایایی درونی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی، ضریب آلفای کرونباخ به عنوان شاخص همسانی درونی کل سؤال‌ها برابر $(\alpha=0/933)$ بود که نشان می‌دهد فقط حدود 7 درصد واریانس نمرات در اثر خطای اندازه‌گیری بوده است که با نتایج پژوهش لورکان و همکاران (2021) همخوانی دارد. همچنین پایایی درونی مؤلفه‌های کار گروهی $(\alpha=0/825)$ ، هدف‌گذاری $(\alpha=0/822)$ ، مدیریت زمان

می‌شوند در حالی که برای محاسبه پایایی درونی، شاخص‌ها با بار عاملی بیشتر، اهمیت زیادتری دارند و این موضوع سبب می‌شود که مقادیر پایایی ترکیبی سازه‌ها معیار واقعی‌تر و دقیق‌تری نسبت به آلفای کرونباخ آنها باشد.

به منظور تعیین روایی همگرا از معیار فورنل و لارکر (1981) استفاده شد. فورنل و لارکر ملاک واریانس مستخرج از سازه‌ها (AVE) را 0/50 و مگنر و همکاران (1996) ملاک را بالای 0/40 برای به دست آوردن روایی همگرا معرفی کرده‌اند. لذا نتایج نشان داد که واریانس مستخرج از سازه‌ها برای مؤلفه‌های کار گروهی (AVE=0/645)، هدف‌گذاری (AVE=0/525)، مدیریت زمان (AVE=0/524)، مهارت عاطفی (AVE=0/560)، ارتباط بین فردی (AVE=0/589)، مهارت اجتماعی (AVE=0/609)، رهبری (AVE=0/571) و حل مسئله (AVE=0/559) است که با نتایج پژوهش لورکان و همکاران (2021) همخوانی دارد. لذا با توجه به اینکه میانگین واریانس استخراجی برای تمامی سازه‌ها بالاتر از 0/5 است چنین نتیجه‌گیری می‌شود که روایی همگرای سازه‌ها مورد تأیید است. از طرف دیگر برای بررسی روایی واگرا فورنل و لارکر (1981) بیان می‌دارند که روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر (یعنی مربع مقدار ضرایب همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد لذا با توجه به نتایج به دست آمده روایی واگرای پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی نیز مورد تأیید قرار می‌گیرد.

در خصوص روایی سازه پرسش‌نامه و قدرت پیشگویی سؤال‌ها، نتایج مقادیر T-Value و همین‌طور میزان رابطه‌ها در تحلیل عاملی تأییدی نشان دادند که هر 43 سؤال به خوبی توانستند پیشگوی معناداری (T=±1/96) Value) برای مؤلفه‌های خود باشند. بنابراین تمامی 43 سؤال موجب تأیید ساختار نظری پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی شده است. در نتیجه با مقادیر (T-Value) مشخص شده برای سؤال‌ها، روایی بیرونی و مقادیر برآورد «رابطه» روایی درونی سؤال‌ها مورد تأیید قرار می‌گیرد. همچنین در بررسی رابطه مؤلفه‌ها با مفهوم توانایی مهارت‌های زندگی، تمامی مؤلفه‌ها؛ مؤلفه کار گروهی (PC=0/93 ، T-Value=26/56) هدف‌گذاری

($\alpha=0/764$)، مهارت عاطفی ($\alpha=0/834$)، ارتباط بین فردی ($\alpha=0/747$) مهارت اجتماعی ($\alpha=0/801$) رهبری ($\alpha=0/831$) و حل مسئله ($\alpha=0/763$) به دست آمد. بدین ترتیب، پایایی درونی هر هشت مؤلفه بالاتر از حد نصاب (0/70) است که نشان می‌دهد در سطح مطلوبی بوده، بنابراین خطای اندازه‌گیری در حداقل میزان بوده است. در این راستا دیانا و همکاران (2023) در پژوهشی با بررسی 1200 دانشجو در لبنان پایایی کل مقیاس توانایی مهارت‌های زندگی را 0/95 و تمامی هشت مؤلفه را بین 0/68 تا 0/91 گزارش کردند. همچنین لورکان و جاستین (2017) در پژوهشی پایایی تمامی مؤلفه‌های مهارت‌های زندگی را بالاتر از حد نصاب 0/70 گزارش کردند. از طرفی دیگر بیلیر (2022) با بررسی 350 کودک پایایی مقیاس مهارت‌های زندگی برای کودکان را 0/98 گزارش داد. نهایتاً مشخص می‌شود که نسخه فارسی و انگلیسی پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی دارای همسانی درونی قابل قبولی هستند که این موضوع مشخص می‌سازد که پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در فرهنگ‌های مختلف و جوامع آماری متفاوت دارای همسانی درونی مطلوبی است.

از آنجا که معیار ضریب آلفای کرونباخ یک معیار سنتی برای تعیین پایایی سازه‌ها است، بنابراین از پایایی ترکیبی هم استفاده می‌گردد. لذا جهت بررسی پایایی ترکیبی (CR) از معیار ورتس و همکاران (1974) استفاده شد که پایایی سازه‌ها را نه به صورت مطلق بلکه با توجه به همبستگی سازه‌ها هایشان با یکدیگر محاسبه می‌کند و در صورتی که پایایی ترکیبی برای هر سازه بالای 0/7 باشد نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل اندازه‌گیری دارد. لذا با توجه به نتایج به دست آمده از پایایی ترکیبی (ضریب دیلون - گلدشتاین) برای مؤلفه‌های کار گروهی (CR=0/878)، هدف‌گذاری (CR=0/877)، مدیریت زمان (CR=0/793)، مهارت عاطفی (CR=0/835)، ارتباط بین فردی (CR=0/781)، مهارت اجتماعی (CR=0/843)، رهبری (CR=0/880)، حل مسئله (CR=0/801)، در حد قابل قبول هستند که با نتایج پژوهش لورکان و همکاران (2021) همخوانی دارد. در نتیجه پایایی مدل و یکی از معیارهای روایی همگرا قابل قبول است. معیار پایایی ترکیبی در مدل معادلات ساختاری معیار بهتری از ضریب آلفای کرونباخ به شمار می‌رود زیرا در محاسبه آلفای کرونباخ در مورد هر سازه، تمامی شاخص‌ها با اهمیت مساوی در محاسبات وارد

کوواریانس میان متغیرها نیست $RMR=0/029$ ، شاخص برازندگی تعدیل یافته $AGFI=0/93$ و شاخص برازندگی برای ارزیابی مقدار نسبی واریانس و کوواریانس $GFI=0/94$ برازش مدل را تأیید کردند که با نتایج پژوهش‌های لورکان و جاستین (2017) و لورکان و همکاران (2021) همخوانی دارد. در این راستا هو و بتلر (1999) اظهار دارند که شاخص‌های چندگانه، ارزشیابی جامعی از برازش مدل را ارائه می‌دهند. لذا با توجه به این نتایج مشخص می‌شود که تمام مؤلفه‌های پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در جوامع مختلف و با فرهنگ‌های متفاوت می‌توانند به عنوان یک مدل نیز مجتمع شوند.

در نهایت با توجه به یافته‌های حاصل از این پژوهش، پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی ابزاری قابل اطمینان و معتبری بوده که می‌توان برای ارزشیابی توانایی مهارت‌های زندگی جانبازان و معلولان ورزشکار استفاده کرد و نتایج پایا و باثباتی هم به دست آورد. همچنین نتایج به دست آمده از این پژوهش مؤید آن است که پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی، ابزار معتبری در زمینه ورزش است و پژوهشگران فعال در حوزه ورزش می‌توانند در ارزشیابی توانایی مهارت‌های زندگی آن را به کار گیرند. به عبارتی دیگر، داده‌های جمع‌آوری شده از طریق این پرسش‌نامه، اطلاعات معتبری در خصوص توانایی مهارت‌های زندگی در بین جانبازان و معلولان ورزشکار فراهم می‌آورد. همچنین پژوهشگران حوزه روان‌شناسی ورزش می‌توانند از پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی بر مبنای مدل هشت مؤلفه‌ای، به عنوان پرسش‌نامه‌ای مطلوب و مناسب در سایر حوزه‌های مختلف پژوهشی از آن استفاده نمایند.

سیاسگزاری

در پایان از هیأت ورزش‌های جانبازان و معلولان استان البرز و کلیه افرادی که در این پژوهش شرکت کردند تشکر و قدردانی می‌شود.

مدیریت زمان، $(PC=0/94, T-Value=26/88)$ ، مهارت عاطفی، $(PC=0/70, T-Value=17/03)$ ، ارتباط بین فردی، $(PC=0/82, T-Value=21/65)$ ، مهارت اجتماعی، $(PC=0/82, T-Value=21/5)$ ، رهبری، $(PC=0/74, T-Value=18/63)$ ، و حل مسئله، $(PC=0/81, T-Value=21/06)$ با توانایی مهارت‌های زندگی دارای رابطه معناداری بودند که با نتایج پژوهش لورکان و همکاران (2021) همخوانی دارد. در این راستا آرگنيس و همکاران (2022) در پژوهشی با عنوان اعتبارسنجی مقیاس توانایی مهارت‌های زندگی در دانشجویان مکزیکی ساختار هشت عاملی (کار تیمی، هدف‌گذاری، مدیریت زمان، مهارت عاطفی، ارتباط، مهارت اجتماعی، رهبری، حل مسئله و تصمیم‌گیری) را مورد تأیید قرار دادند. بنابراین هر هشت مؤلفه توانسته‌اند پیشگویی خوب و مناسبی برای پرسش‌نامه «توانایی مهارت‌های زندگی» باشند. در نتیجه روایی درونی و بیرونی مدل (توانایی مهارت‌های زندگی) مورد تأیید است.

پس از تخمین یک مدل خطی، سؤالی مطرح می‌شود که خط رگرسیونی تخمین زده شده چه میزان با مشاهدات واقعی تطابق دارد؟ با توجه به اینکه مدل کامل معادلات ساختاری شامل دو متغیر مکنون¹ و آشکار² است، لذا پارامترهای مدل باید از طریق پیوند بین واریانس‌ها و کوواریانس‌های متغیرهای مشاهده شده برآورد شده و مناسبیت و کفایت روان‌سنجی اندازه‌ها در تحلیل، آزمون گردد که بدین منظور نتایج آزمون خوبی برازش برای پرسش‌نامه توانایی مهارت‌های زندگی در تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که شاخص نسبت X^2 به df برابر با $3/68$ و ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) برابر با $0/081$ است. همچنین مقادیر شاخص برازندگی نرم شده برای مقایسه مدل مورد نظر با مدل بدون رابطه هایش $NFI=1/00$ ، شاخص برازندگی تطبیقی برای مقایسه مدل با مقدار مورد انتظار $CFI=10/00$ ، شاخص برازش افزایشی برای مقایسه برازش یک مدل با مدل پایه که قائل به وجود

1. Latent
2. Manifest

منابع

- Argenis, P. V., Verónica, O. R., Orlando, R. H., Jeanette, M. L., Raquel, M. S., & José, T. (2022). Validation and Factorial Invariance of the Life Skills Ability Scale in Mexican Higher Education Students. *Sustainability*, 14(5), 132-145.
- Bagul, S. S., & Chaudhari, G. B. (2019). Impact of Life Skills Training Program on Self Esteem of Adolescents. National Conference on Psychological Contributions in Sustainable Human Development in Sports, Organizations and Community Health, ISSN: 0971-1260 Vol-22, Special Issue-13.
- Banville, D., Desrosiers, P., & Genet-Volet, Y. (2000). Translating questionnaires and inventories using a cross-cultural translation technique. *Journal teaching in physical educ*, 19, 374-87.
- Barbara, H. M., & William, F. (2005). Statistical methods for health care research. Lippincott Williams and Wilkins", A welters clawer company, 325-330.
- Bilir, Z. T. (2022). Early childhood life skills scale: Scale development reliability and validity study. *Theory and Practice in Child Development*, 2(1), 22-40.
- Burns, N., & Grove, S. K. (1999). *Understanding Nursing Research*, 2 nd Ed. Philadelphia. W. B. Saunders Company, 321.
- Chow, S. C., Shao, J., & Wang, H. (2008). *Sample Size Calculations in Clinical Research*, Second Edition. Chapman & Hall/CRC. Boca Raton, Florida
- Diana, M., Souheil, H., Wissam, K., Marwan, A., Keith, B., Zeinab, H., & et al. (2023). Validation of the first Arabic version of the life skills scale among university students. *Cogent Education*, 10(1), 216-269.
- Gould, D., & Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviours and developmental benefits of high school sports participation. *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 298-314.
- Gould, D., Flett, R., & Lauer, L. (2012). The relationship between psychosocial developmental and the sports climate experienced by underserved youth. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(1), 80-87.
- Hayes, A. F., & Coutts, J. J. (2020). Use omega rather than Cronbach's alpha for estimating reliability. *But. Communication Methods and Measures*, 14(1), 1-24.
- Hazem, Z. S., & Sanaa, M. M. (2020). Behavioral Disorders in Physically Challenged Individual Sports Youth Athletes. *Journal of Physical Education*, 32(3), 35-43.
- Holt, N. L., Neely, K. C., Slater, L.G., Camiré, M., Côté, J., Fraser-Thomas, J., MacDonald, D., Strachan, L., Tamminen, K. A. (2017). A Grounded Theory of Positive Youth Development Through Sport Based on Results from a Qualitative Meta-study. *Int. Rev. Sport Exerc. Psychol*, 10, 1-49.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives, *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Jones, M. L., Dunn, J. G., Holt, N. L., Sullivan, P. J., & Bloom, G. A. (2011). Exploring the '5Cs' of positive youth development in sport. *Journal of Sport Behavior*, 34(3), 250-267.
- Jørgensen, H., Lemyre, P.N., Holt, N. (2020). Multiple Learning Contexts and the Development of Life Skills Among Canadian Junior National Team Biathletes. *J. Appl. Sport Psychol*, 32, 392-415.
- Julious, S. A. (2010). *Sample Size for Clinical Trials*. Chapman & Hall/CRC. Boca Raton, FL.
- Lorcan, C., Justine, A., Paul, E., David, M., Andrew, L., & Chris, H. (2021). Development and initial validation of the life skills ability scale for higher education students. *Studies in Higher Education*, 46(6), 1011-1024.
- Lorcan, D.C., Justine, A. (2017). Development and initial validation of the Life Skills Scale for Sport. *Psychology of Sport and Exercise*; 28, 105-119.
- Maddah, D., Kabakian, T., Zeidan, R., Elsaady, N., Alami, N., & Salameh, P. (2020). Health Behaviors, Life Skills, Mental Health, and Demographic Factors Associated with Mental Health among University Students in a Developing Country.
- Marsollier, É., Trottier, C., & Falcao, W. R. (2020). Development and Transfer of Life Skills in Figure Skating: Experiences of Athletes and Their Coaches. *Qual. Res. Sport Exerc. Health*, 12, 664-682.
- McDonald, R. P. (1999). *Test theory: A unified treatment*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Meng, J. L., Wu, W. C., Chang, H. C., Chen, H. J., Lin, W. S., Joyce, Y. F., & Tony, S. H. L. (2020). Effectiveness of a school-based life skills program on emotional regulation and depression among elementary school students: A randomized study. *Children and Youth Services Review*, 118, 105464.

- Morin, A. J., Arens, A. K., & Marsh, H. W. (2016). A bifactor exploratory structural equation modeling framework for the identification of distinct sources of construct-relevant psychometric multidimensionality. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 23(1), 116-139.
- Mossman, G. J., Robertson, C., Williamson, B., & Cronin, L. (2021). Coaches, Parents, or Peers: Who has the Greatest Influence on Sports Participants' Life Skills Development? *J. Sports Sci*, 39, 2475–2484.
- Nishimura, T., & Sakurai, S. (2015). Relationship between Basic Psychological Needs and School Morale in Junior High School Students: Development of the Basic Psychological Needs Scale for School Life. *Jpn. J. Pers*, 24, 124–136.
- Noora, R., Kenneth, A., Jacquelyn, A. C., & Tatiana, V. R. (2023). Beyond life-skills: talented athletes, existential learning and (Un)learning the life of an athlete. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 15(1), 35-49.
- Nozawa, E., & Otani, T. (2019). Life Skills Acquired by Top-class College Tennis Players through Teams: Focusing on Interpersonal Skills. *Jpn. J. Sports Ind*, 29, 253–268.
- Raykov, T. (1997). Scale reliability, Cronbach's coefficient alpha, and violations of essential tau-equivalence with fixed congeneric components. *Multivariate Behavioral Research*, 32(4), 329–353.
- Shibukura, T., Nishida, T., Sasaki, B., Kitamura, K., Isogai, H. (2018). Analysis of Psychosocial Skills in High School Extracurricular Sports Activities and Their Generalization to Student Daily Life using a Three-point Cross-lagged Panel. *Jpn. J. Phys. Educ. Health Sport Sci*, 63, 563–581.
- Williams, C., Neil, R., Cropley, B., Woodman, T., & Roberts, R. (2022). A systematic review of sport-based life skills programs for young people: The quality of design and evaluation methods. *Journal of Applied Sport Psychology*, 34(2), 409-435.
- Yamada, Y., Hironobu, T., Kaori, Y., & Eriko, K. (2022). Moderating role of life skills for stress responses and COVID-19-related perceived stressors among high school student-athletes. *Asian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26.
- Yuki, Y., Ryo, K., & Hironobu, T. (2023). Generalization of Psychosocial Skills to Life Skills in Collegiate Athletes. *Sports*, 11(2), 20.

COPYRIGHTS

© 2022 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)